

Inspiratiedocument pMIEK uitvoeringsaanpak

Voorjaar 2024

Rijksoverheid

Inhoudsopgave

1. Achtergrond en context

1. Aanleiding
2. Doelen van de uitvoeringsaanpak
3. Governance

2. Proces van uitvoeringsaanpak

1. Scope van de aanpak
2. Systematiek en fasering van de aanpak
3. Opstellen van de pMIEK-actielijst

3. Bijlagen

1. Voorbeeld van een pMIEK-actielijst
2. Voorbeeld van monitoringsstappen
3. De uitvoeringsaanpak en investeringsplannen

Dit document dient ter inspiratie bij het proces van de pMIEK-uitvoeringsaanpak. Het is bedoeld als hulpstuk voor iedereen die betrokken is bij de vervolgstappen van de pMIEK-lijt, en biedt overheden, netbeheerders en andere betrokken inspiratie hoe vervolgstappen te maken. Het resultaat van de pMIEK-uitvoeringsaanpak is de pMIEK-actielijst.

Dit stuk beschrijft de context van de uitvoeringsaanpak in integraal programmeren. Het beschrijft wat de doelen en scope van de uitvoeringsaanpak zijn, geeft richting aan de structuur van het einddocument, en hoe de governance kan worden vormgegeven.

1. Achtergrond van de uitvoeringsaanpak

Waarom de pMIEK-uitvoeringsaanpak en wat is het?

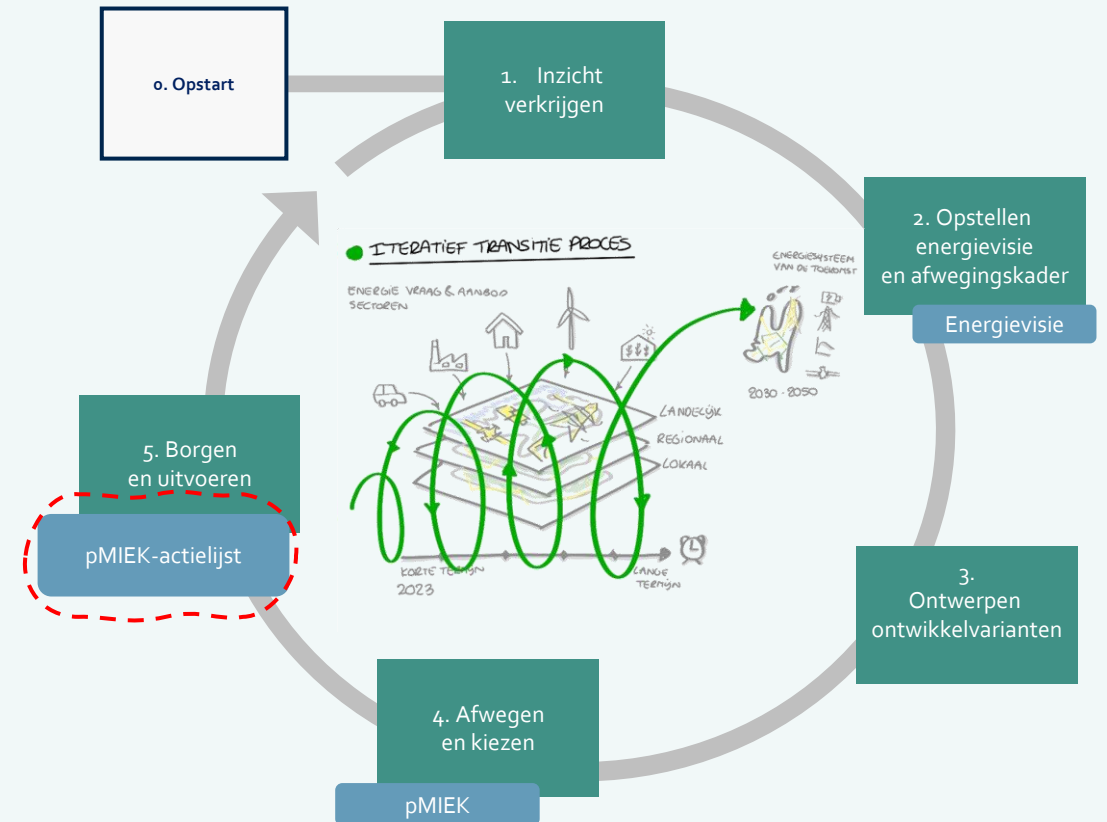
Aanleiding van de pMIEK-uitvoeringsaanpak

Integraal programmeren

Een helder beeld van het toekomstig energiesysteem en de benodigde infrastructuur is essentieel om de juiste investeringen te doen en daarmee stabiliteit en leveringszekerheid te kunnen waarborgen. De keuzes waar, en wanneer, welk type investeringen nodig zijn ontwikkelen we samen in de cyclus van integraal programmeren. Het centrale doel van Integraal Programmeren is het vormgeven van een gezamenlijk beeld en het maken van gezamenlijke keuzes over toekomstige veranderingen en uitbreidingen van het energiesysteem (elektriciteit, duurzame gassen zoals waterstof, warmte, opslag, conversie) in samenhang met de beoogde ontwikkeling van woningbouw, mobiliteit, verduurzaming van de industrie, landbouw, opwek, etc.

Van pMIEK lijst naar uitvoering

De uitvoeringsaanpak is het derde product in de cyclus integraal programmeren, na de energievisie en de pMIEK. De energievisie (stap 2 in de cyclus) beschrijft een toekomstgerichte langetermijnvisie waarin de samenhang tussen sectoren, fysieke leefomgeving en het energiesysteem wordt aangebracht. De pMIEK (stap 4 in cyclus) beschrijft de infrastructuurprojecten die nodig zijn om de energievisie te realiseren. In de energievisie en de pMIEK ligt de focus op keuzes die gemaakt worden voor het realiseren van het toekomstig energiesysteem, oftewel wát er nodig is. **Aansluitend op deze producten beschrijft de uitvoeringsaanpak hóe dit tot realisatie moet komen.**

Totstandkoming van dit document

Dit document is opgesteld door de werkgroep integraal programmeren (WIP) in het najaar van 2023. De basis voor dit document is gelegd in de regio. In verschillende provincies zijn al uitvoeringsafspraken gemaakt over het monitoren en versnellen van projecten, welke de inspiratie waren voor dit document. Het document is verder opgebouwd op basis van inbreng vanuit provincies (IPO), het Rijk (Min. EZK, Min. BZK, NPRES), netbeheerders (NBNL) en gemeenten (VNG).

Doel van de uitvoeringsaanpak

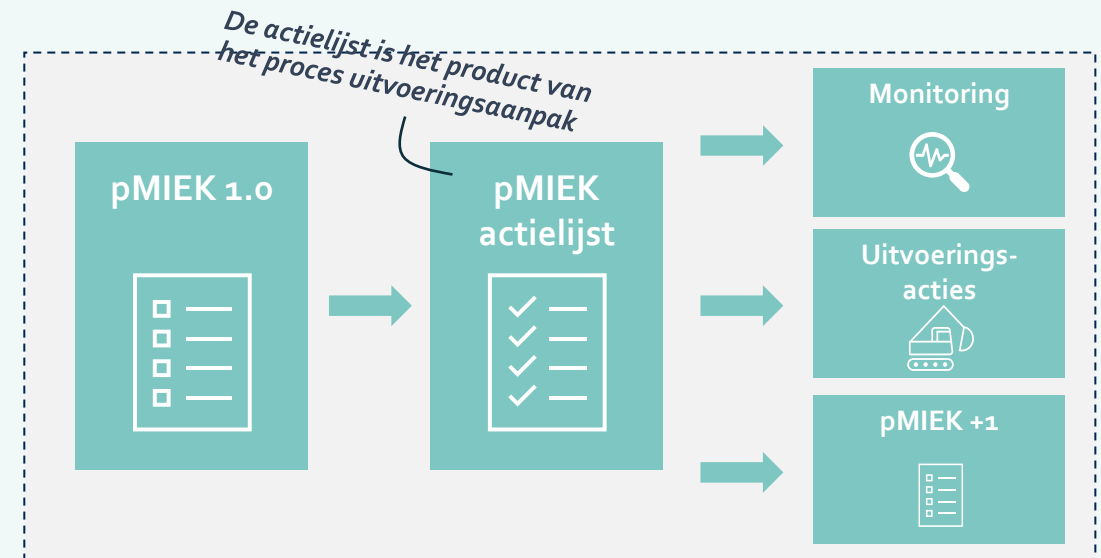
Het hoofddoel van de uitvoeringsaanpak is het opstellen en monitoren van acties en afspraken om de projecten uit de pMIEK te versnellen richting realisatie.

De pMIEK-lijsten leveren verschillende type projecten op. Sommige projecten kunnen zonder veel complicaties het vervolgtraject richting uitvoering in. Voor deze projecten is het belangrijk het momentum vast te houden en commitment voor uitvoering te creëren bij betrokken partijen (netbeheerders en overheden). Voor andere projecten moet er eerst nog verder onderzoek gedaan worden naar het project, of vraagt het project om een aanpassing van het (ruimtelijk) beleid voordat het richting uitvoering kan gaan.

De uitvoeringsaanpak is bedoeld om de projecten uit de pMIEK de juiste vervolgroute te geven, met de juiste acties en actiehouders, en deze vast te leggen in de pMIEK-actielijst. Dat betekent:

- Commitment creëren en vasthouden voor uitvoering bij alle partijen
- Afspraken maken tussen overheden en netbeheerders om voortgang van pMIEK-projecten te garanderen
- Monitoring van voortgang pMIEK-projecten en reguliere uitvoeringsprocessen organiseren om vertraging te voorkomen

Wat is de uitvoeringsaanpak?

De uitvoeringsaanpak is de sluis tussen de projecten uit de pMIEK en uitvoering door de vertaling van projecten naar concrete acties.

De uitvoeringsaanpak is daarbij het proces van afspraken maken en acties vastleggen. Het eindproduct waarin deze acties en afspraken per pMIEK project worden beschreven noemen we de pMIEK-actielijst. Deze afspraken worden gemaakt tussen netbeheerders, overheden en andere betrokken stakeholders. Dit kunnen afspraken zijn over monitoring, uitvoering, of acties om opnieuw op de pMIEK-lijst te komen in de volgende ronde (pMIEK +1).

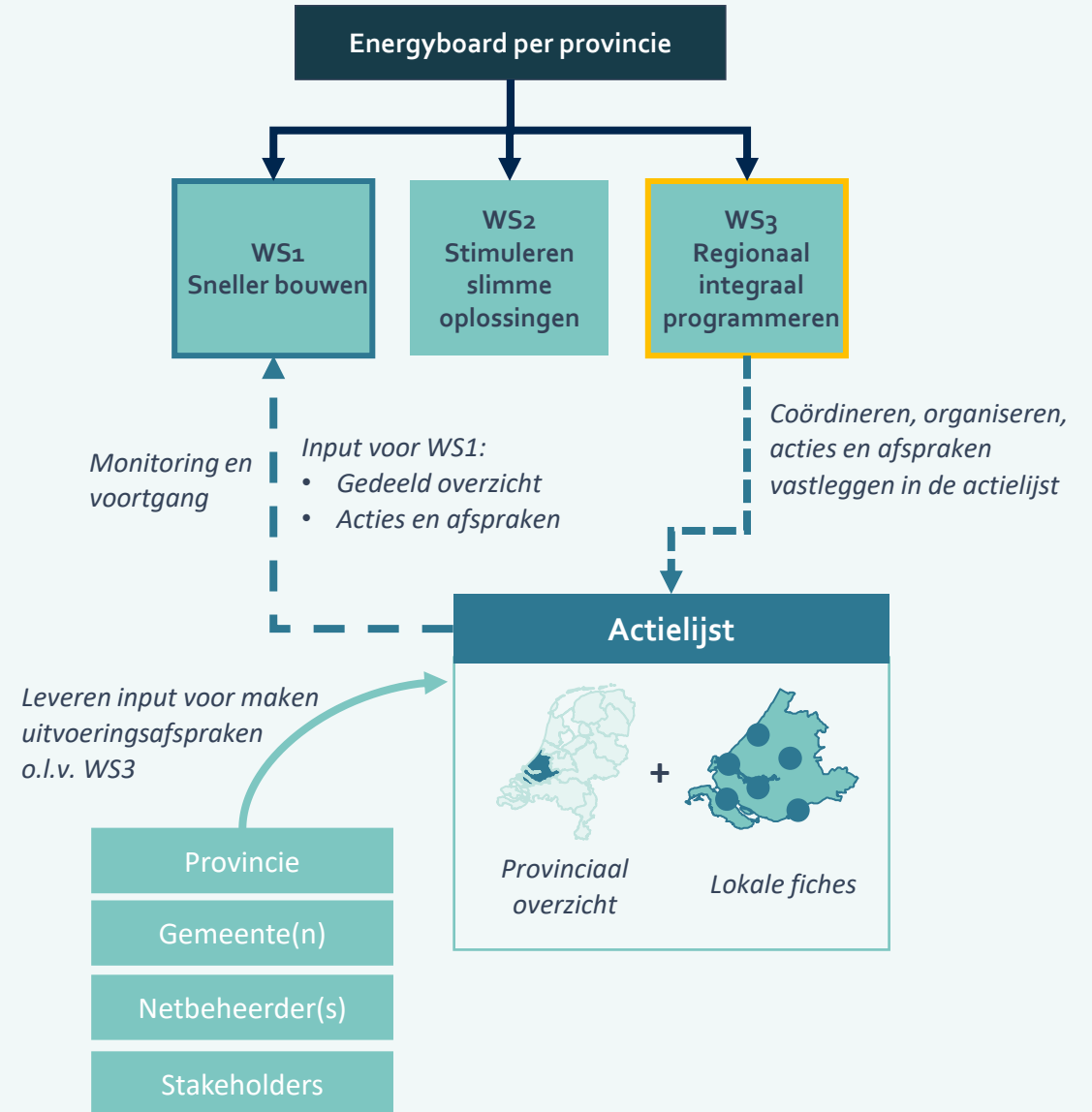
Governance bij de uitvoeringsaanpak

Het proces van de pMIEK-uitvoeringsaanpak en vastleggen van het resultaat in de pMIEK-actielijst is onderdeel van het werkpakket van de energyboards. De energyboard zorgt ervoor dat er per provincie één verbindende bestuurlijke gesprekstafel is voor energiesysteem-gerelateerde zaken. De energyboard bestaat uit een bestuurlijk overleg, met daaronder (idealiter) drie werksporen.

Wie doet wat?

- *Werkspoor 3: regionaal integraal programmeren*, richt zich op het samenbrengen van ruimtelijke ontwikkelingen en toename van energie-infrastructuur. Dit werkspoor is verantwoordelijk voor de coördinatie en organisatie van uitvoeringsaanpak en het maken van afspraken en acties, en het vastleggen daarvan in de actielijst.
- Bij het opstellen van de uitvoeringsaanpak door Werkspoor 3 is er overlap met *Werkspoor 1: sneller bouwen*. Werkspoor 1 is verantwoordelijk voor een gedeeld overzicht van knelpunten en benodigde aanpassingen aan het net, en de versnellingsaanpak. Dit werkspoor neemt de acties en afspraken uit de actielijst mee als input voor de versnellingsaanpak, heeft de rol als oliemannetje tussen betrokken partijen én verzorgt de monitoring van uitvoering van (pMIEK) projecten.

Voor meer duiding van de taakverdeling, zie de handreiking Energyboards

2. Proces van de uitvoeringsaanpak

Hoe komen we van pMIEK naar actielijst?

1. pMIEK projecten categoriseren op basis van fase
2. Acties en afspraken per project maken
3. Vastleggen acties en afspraken in de actielijst

Stap 1. Scope van de uitvoeringsaanpak: welke pMIEK-projecten landen waar?

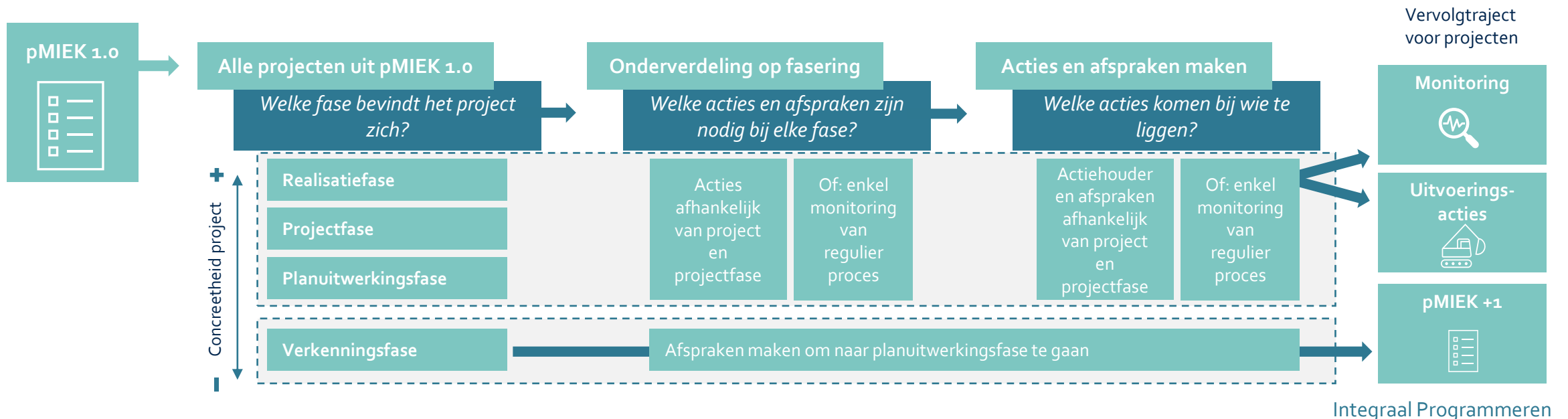
Welke projecten worden meegenomen in de uitvoeringsaanpak?

Elk pMIEK-project wordt meegenomen in de uitvoeringsaanpak. Deze projecten verschillen in type energiedrager, in schaalniveau, in concreetheid en in projectfase. Deze uiteenlopende projecten vragen dan ook om verschillende acties voor het borgen van uitvoering. Soms is monitoring van het reguliere realisatieproces voldoende, soms zijn er uitvoeringsacties nodig voor borging van voortgang, en soms is een project nog niet concreet genoeg om acties af te spreken. De scope van de uitvoeringsaanpak is de hele pMIEK-lijst van een provincie. Binnen deze scope onderscheiden we twee categorieën:

1. **Concrete projecten:** deze projecten bevinden zich minimaal in de *planuitwerkingsfase*.
2. **Projecten in de *verkenningsfase*:** deze projecten zitten nog in de *voorverkenning- of onderzoeksfase*

De eerste stap in de uitvoeringsaanpak is het categoriseren van pMIEK-projecten op basis van concreetheid.

Onderstaand schema geeft de scope van de uitvoeringsaanpak en de route richting uitvoering zoals wordt vastgelegd in de actielijst. Voor de meer concrete projecten leidt deze route via het formuleren van acties of monitoring. Voor minder concrete projecten zal de route leiden tot acties voor opname in de volgende pMIEK ronde.

Stap 2. Fasering van de uitvoeringsaanpak: welke acties zijn nodig richting uitvoering?

Wat is er nodig om projecten richting uitvoering te brengen?

Onderstaand schema toont de verdieping op het stappenplan op de vorige pagina. De pMIEK projecten kunnen worden onderverdeeld in één van de vier fasen. Deze fasering is gebaseerd op de stappen van projecten in het nMIEK, waarin projecten op concreetheid worden gecategoriseerd (funneling naar concreetheid). In deze uitvoeringsaanpak is dit aangepast naar acties voor regionale en lokale projecten.

In de tweede stap werken overheden, netbeheerders en andere stakeholders samen om acties per project te formuleren.

Voor elke fase zijn andere soorten acties nodig. Nadat de pMIEK-projecten zijn gecategoriseerd moeten er acties en afspraken richting uitvoering opgesteld, of keert een project terug in de volgende iteratie van integraal programmeren (pMIEK 2.0). De donkere blokken geven voorbeelden van kenmerken per fase en voorbeeldacties.

Toelichting op de fasering: voorbeelden van uitvoeringsacties en actiehouders

Welke acties en afspraken kunnen overheden en netbeheerders maken voor de actielijst?

Om te komen tot een goede samenwerking dient er zo vroeg mogelijk in het proces commitment te zijn om afspraken te maken en na te komen. Dit zijn met name procesafspraken. Gedacht kan worden aan afspraken over de wijze van grondverwerving of welk ruimtelijk planproces wordt gevolgd. Hieraan moeten datums worden gekoppeld wanneer de stap moet zijn behaald en actiehouders die de acties uitvoeren. Zo bepalen we mijlpalen die we met elkaar kunnen monitoren. Onderstaande acties zijn voorbeelden ter inspiratie van uitvoeringsacties per fase voor een project.

Meer voorbeelden van uitvoeringsacties zijn opgesteld door het LAN in de handreiking '*samenwerkingsafspraken netbeheerders en bevoegd gezag*' [\[link\]](#)

Verkenningfase	Planuitwerkingsfase	Projectfase	Realisatiefase
<ul style="list-style-type: none">• In beeld brengen van afhankelijkheden (bijv. TVW, backbone, stakeholders, regionale ontwikkelingen) (<i>bevoegd gezag+ netbeheerder</i>)• Voorkeursalternatief of voorkeursbeslissing kiezen (<i>bevoegd gezag + netbeheerder</i>)• Nut en noodzaak van een knelpunt onderkennen door het op te nemen in een bestuurlijk document (<i>bevoegd gezag</i>)• Bepalen op te pakken programma's met RO-component (<i>netbeheerder</i>)	<ul style="list-style-type: none">• ProjectMER (<i>bevoegd gezag</i>)• Ontwerp-projectbesluit en ontwerpvergunningen ter inzage (<i>bevoegd gezag</i>)• Projectbesluit en locatiebesluit maken (<i>gemeente</i>)• Opstarten traject verkrijgen van ruimte (<i>netbeheerder</i>)• Afstemming met gemeente en stakeholders (<i>netbeheerder</i>)• Ruimtelijk planproces opstellen (<i>bevoegd gezag + netbeheerder</i>)• Afspraken maken over proceskosten (<i>alle stakeholders</i>)	<ul style="list-style-type: none">• Projectplanning en organisatie optuigen (<i>netbeheerder en gemeente</i>)• Grond verkrijgen via bestemmingsprocedure (<i>netbeheerder en gemeente</i>)• Investeringsbesluit (<i>netbeheerder</i>)• Voorbereiding tot vaststelling bestemmingsplan (<i>gemeente</i>)• Definitief technisch ontwerp (<i>netbeheerder</i>)• Vergunningen aanvragen en verlenen (<i>gemeente en netbeheerder</i>)	<ul style="list-style-type: none">• Opstellen gebruiksovereenkomst (<i>bevoegd gezag + netbeheerder</i>)• Bewaken ruimtelijke ordening en vergunningen (<i>bevoegd gezag</i>)

Stap 3. Opstellen van de pMIEK-actielijst: acties en afspraken vastleggen

Hoe ziet het resultaat van de uitvoeringsaanpak er uit?

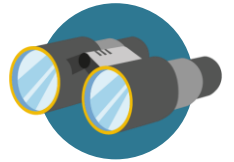
Het resultaat van het proces van de “uitvoeringsaanpak” zijn de afspraken die overheden, netbeheerders en overige betrokken stakeholders maken om energieprojecten vooruit te brengen. Deze afspraken worden vastgelegd in de *pMIEK-actielijst*. Dit eindproduct bestaat uit twee delen.

1. **Het hoofddocument** waarin het proces wordt beschreven en een samenvatting van de projecten wordt gegeven.
2. **Een actielijst en monitoringslijst per project**, met daarin de (lokale) afspraken en acties tussen overheid en netbeheerder. Deze actielijsten volgen één op één op de projectfiches van de pMIEK-lijsten. Om de acties en afspraken zo concreet mogelijk te maken, leg je deze zo lokaal mogelijk vast.

pMIEK-actielijst	Wat staat er in?	Welke projecten waar?
 <p>Provinciale uitvoeringsaanpak</p>	<p><u>Hoofddocument van de uitvoeringsaanpak op provinciaal niveau</u> Doel = overzicht en communiceren naar landelijke schaal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenvatting van aantal en type projecten • Terugblik op het proces van de uitvoeringsaanpak • Mogelijk aanhaken bij landelijke projecten/nMIEK • Overzicht van de projecten in de voorverkenning zonder locatie 	<p><u>Projecten op provinciale schaal in de voorverkenning</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voorverkenning (geen locatie - gemeente)
 <p>Lokale actielijsten per project</p>	<p><u>Voor elk project wordt er een lokale actielijst/fiche opgesteld (zie template in bijlage)</u> Deze actielijsten zijn één op één herleidbaar vanuit de pMIEK-projectfiches. Doel = Kenmerken, acties en afspraken per project overzichtelijk vastleggen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naam en locatie project • Status van het project (zie voorgaande stappenplan – fase bepalen, en wat is er nodig om het tot een volgende fase te brengen? Wie moet dit doen in de komende x weken of x maanden?) • Wie moet wat wanneer doen? • Ruimtegebruik in de gemeente en gemeentelijke vergunningverlening • Specifieke afspraken en plannen per project op gemeentelijk/regionaal niveau voor uitvoering • Afspraken voor monitoring 	<p><u>4 type projecten:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voorverkenning (wel locatie - gemeente) 2. Planvorming 3. Project 4. Realisatie

3. Bijlagen

1. Voorbeeld voor een pMIEK-actielijst
2. Voorbeeld monitoringslijst
3. Samenhang uitvoeringsaanpak en investeringsplannen

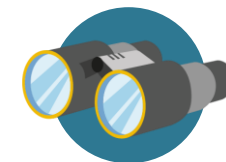

Bijlage 1. Voorbeeld actielijst

Per project of gebiedsproject wordt een eigen actielijst opgesteld in de vorm van een fiche. Deze worden in samenwerking tussen overheden, netbeheerders en overige stakeholders opgesteld in Werkspoor 3 (integraal programmeren). Dit is input voor de monitoring en aanpak in werkspoor 1 (sneller bouwen).

Projectgegevens: <i>Projectnaam</i>				
Omschrijving	Aanleiding: Doel: Kansen en knelpunten: Projectfase: Type project:			
Vervolg				
Locatie				
Type infra				
Betrokken partijen				
Bevoegd gezag				
Tijdspad en IBN				
Link met pMIEK project en IP				
Project opgenomen in IP?				
ID/projectnummer in investeringsplan? (meerdere per pMIEK-project mogelijk)				
Uitvoeringsafspraken				
Activiteit	Trekker / verantwoordelijke	Betrokken partijen	Resultaat	Planning
...	Netbeheerder / gemeente/ provincie / bevoegd gezag	Stakeholders	Doel en beoogd resultaat	Wanneer
...				

Bijlage 2. Voorbeeld monitoringlijst

Als er voor een project geen specifieke uitvoeringsacties nodig zijn en de uitvoering in het reguliere uitvoeringstraject via de investeringsplannen voortgang boekt, is enkel monitoring nodig. Monitoring wordt uitgevoerd in werkspoor 1.

Project (naar pMIEK-lijst)	Projectnaam	Haalbaarheid IBN	Aandachtspunten (proces of risico)	Versnellingsactie	Trekker / verantwoordelijke bij aandachtspunten en versnellingsacties	Vraag aan energyboard
1		2028	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.
A		2027	Draagvlak locatie en bouwrijpheid	Toelichting op raadsvergadering	Gemeente / netbeheerder	Verzoek aan provincie om aanwezig te zijn bij de raadsvergadering om noodzaak te benadrukken
C.3.		2028	Geen overeenstemming over locatie	Bemiddeling	Gemeente / Provincie / Netbeheerder	Geleerde lessen trekken en verspreiden binnen gemeenten

Bijlage 3. De uitvoeringsaanpak in de context van integraal programmeren en investeringsplannen

Hoe verhoudt de uitvoeringsaanpak tot het reguliere proces van uitvoering van de investeringsplannen (IP's) van de netbeheerders?

Het onderscheid tussen de uitvoeringsaanpak en regulier uitvoeringstraject van energieprojecten zit in het label "maatschappelijke prioriteit" vanuit de pMIEK lijsten. Energieprojecten komen via drie wegen tot stand (zie figuur), waarin onderscheid wordt gemaakt tussen regulier IP proces en integraal programmeren.

A: Reguliere netbeheerders route via scenario's en knelpuntanalyse richting investeringsplannen.

B: Projecten uit de reguliere route A worden aangemerkt als maatschappelijk prioritair en belanden in de pMIEK.

C: Projecten komen voort uit integraal programmeren en stonden nog niet op de radar van de netbeheerder en landen in de pMIEK.

Projecten uit het IP zonder maatschappelijke prioriteit gaan richting reguliere uitvoering. Alle projecten die als maatschappelijk belangrijk worden aangemerkt komen op de pMIEK-lijsten. Deze komen óók in de IP's terecht. Omdat de projecten op de pMIEK-lijsten maatschappelijke prioriteit hebben, is het belangrijk om voortgang richting uitvoering te borgen. Alle projecten uit de pMIEK-lijsten komen daarom terug in de actielijst. Vervolgens landen projecten in een van de drie routes richting realisatie, afhankelijk van de concreetheid van een project.

